

**META. DE GROOTSTE
ONTDEKKING VAN DE HOND.**

JAARGANG 29 (94-95) NUMMER 3/4

MEDEDELINGENBLAD VOOR NEERLANDICI

DE VAKGROEP 'DUTCH' VAN UNIVERSITY COLLEGE LONDON

Eveline de Bruin

Nederlands studeren aan de oudste en grootste universiteit van Londen: idyllisch klinkt het zeker. De UCL (University College London), gesticht in 1826, is ná Oxford en Cambridge de oudste universitaire instelling in Engeland. In het kader van het Erasmus-uitwisselingsprogramma heb ik de kans gehad om van september tot en met december 1994 aan het UCL te studeren. Bij mijn terugkomst in Leiden werd mij verzocht een vervolg te schrijven op mijn eerste impressies in Londen, verschenen in de eerste *Meta* van dit studiejaar (pp. 6-9).

Het moment waarop ik voor de eerste maal het domein van de Vakgroep 'Dutch' betreed, staat me nog helder voor de geest. Volgens mijn plattegrond moet ik zijn op de derde verdieping van het oude Foster Court, een oud en door luchtvervuiling zwartgeblakerd gebouw. Het is één van de vele relictten uit de Victoriaanse tijd. Wel even wat anders dan het Witte-Singel-Doelen-complex... Het hele UCL is overigens gehuisvest in een complex van neoclassistische gebouwen. Erg imponerend is de hoofdingang met zijn kolossale zuilen.

Op de bewuste derde verdieping van het Foster Court neemt de Vakgroep Nederlands vijf kamertjes in beslag, waarvan er een dienst doet als leslokaal. Er zijn vijf universitaire medewerkers, onder wie Prof. R. Salverda, een Nederlander die tevens afdelingshoofd is, en de Vlaamse hoogleraar Hermans, die internationale bekendheid heeft gekregen dankzij zijn zogenaamde *translation studies*. De Vakgroep heeft ongeveer 25 studenten, van wie de meeste voltijd Nederlands studeren, maar een combinatie met andere studierichtingen is niet ongebruikelijk. Zo is de combinatie Nederlands-Italiaans of Nederlands-Moderne Europese Studies erg in trek.

Engelse studenten die besluiten Nederlands te gaan studeren, hoeven niet over voorkennis te beschikken. Het gehele eerste jaar en een deel van het tweede wordt besteed aan het leren van de Nederlandse taal. Vooral lezen en verstaan wordt getraind. Het derde jaar wordt verplicht (!) aan een Nederlandse of Vlaamse universiteit

doorgebracht. Tijdens het vierde jaar is er ruimte voor werkgroepen over o.a. Nederlandse letterkunde. Ook is er een werkgroep over sociolinguïstiek. Van taalbeheersing is geen spoor te bekennen. Met het spreken en het schrijven van het Nederlands hebben de meeste studenten, ook de vierdejaars, de grootste moeite. Alle lessen worden dan ook in het Engels gegeven, en alle essays worden in het Engels geschreven. Dit wekte wel mijn verbazing op, omdat ik van een vierdejaars, die bovendien een jaar hier heeft gewoond, toch wel verwacht dat hij me in het Nederlands iets kan uitleggen.

Desalniettemin vond ik het contact dat ik met de Engelse studenten had erg leuk. Er zijn er die na de les naar je toekomen en in hun beste Nederlands vragen of je zin hebt om mee te gaan naar de Hems, de Nederlands pub in hartje Londen. Op een steenworp afstand van Piccadilly Circus, *nota bene* midden in China Town, wappert daar het symbool van onze natie: een grote Hollandse vlag.

Tijdens mijn studieperiode aan de Vakgroep Nederlands in Londen heb ik me met opzet beperkt tot het volgen van vakken binnen de Vakgroep zelf. Ik had ook vakken bij (kunst)geschiedenis of Moderne Europese Studies kunnen volgen, maar ik was hoofdzakelijk geïnteresseerd in de manier waarop het Nederlands hier gedoceerd zou worden. Interessant vond ik vooral de werkgroepen vertaalkunde. Hiervan heb ik er twee gevolgd: een werkgroep 'practical translation', gegeven door Paul Vincent, een vertaler die internationaal bekend is door zijn vertalingen van o.a. Margriet de Moor. In deze werkgroep stond de aanpak van vertalen centraal. Hoe dicht moet je als vertaler bij de tekst blijven? Hoe haal je het meeste rendement uit de informatie die in een woordenboek wordt gegeven? Wanneer moet je annoteren? Vervolgens werd deze kennis in praktijk gebracht door het vertalen van kranteknipsels uit Nederlandse kranten. Deze waren vaak politiek van aard, en brachten niet zelden problemen met zich mee. Hoe vertaal je 'Tweede Kamer'? Met 'House of Commons'? Of is een dergelijke vertaling niet geoorloofd?

De tweede werkgroep hield verband met het gastschrijverschap van de Vlaamse auteur Leo Pleysier. Hij gaf acht weken lang les op de Vakgroep. Naast zijn literatuurcollege was er ook een vertaalworkshop over zijn werk.

Pleysier is al sinds 1978 als auteur werkzaam, maar zijn doorbraak kwam in 1989 met zijn roman *Wit is altijd schoon*, een

boek dat tevens in dat jaar genomineerd werd voor de AKO-Literatuurprijs. *Wit is altijd schoon* is de monoloog van de zojuist overleden moeder van de ik-figuur. Zij is dood, maar in zijn hoofd klinken nog altijd haar echo's. Een deel van dit boek is door de werkgroep in het Engels vertaald. Aan publicatie wordt gedacht.

In zijn literatuurcollege vertelde Pleysier over de achtergronden van zijn schrijverschap. De moeizame eerste jaren, toen hij — genegeerd door iedere uitgever — uit ellende zelf maar een oude stencilmachine aanschafte, om zo aan zijn drang tot publiceren gehoor te kunnen geven.

Uiteindelijk kreeg uitgeverij De Bezige Bij één van zijn stencils in handen, zag er wel brood in, en Leo Pleysier was van de ondergang gered. Het was leuk om het gastschrijverschap van Pleysier van dichtbij mee te maken. Allereerst was er het taalprobleem. Leo Pleysier wild 'als Nederlandstalig auteur' zijn bijdrage aan de werkgroep niet in het Engels leveren. Bovendien was zijn Engels (naar eigen zeggen) daar niet goed genoeg voor. Dus werd besloten dat de voertaal van de werkgroep Nederlands moest worden. Hierop kwamen de studenten in problemen, omdat ze Pleysier — met zijn Vlaamse accent — niet goed konden verstaan. Uiteindelijk werd besloten dat prof. Hermans in het Engels zou toelichten en samenvatten wat Pleysier over zijn werk te melden had.

Grappig was het om te zien dat, toen de werkgroep eenmaal op gang was gekomen, de studenten hun best gingen doen om hun vragen toch in het Nederlands te stellen, en Pleysier zijn Vlaamse trots liet varen en af en toe een Engels antwoord gaf.

De romans van Leo Pleysier kenmerken zich door het veelvuldig gebruik van spreektaal. Een eigenschap die de boeken bijzonder geschikt maakt om als toneelstuk te worden bewerkt. Dit is dan ook gebeurd tijdens mijn verblijf in Londen.

De Vlaamse actrice Tine Ruysschaert, die *Wit is altijd schoon* als toneelstuk heeft opgevoerd, verbleef ook enige tijd in Londen om een toneelbewerking te maken van Pleysiers novelle *De kast*. Dit boek bestaat uit één lang telefoongesprek tussen de ik-figuur en zijn zus. Zij heeft bij het overlijden van de moeder een oude pastoorskast geërfd en is die nu aan het opruimen. De kast blijkt echter boordevol oude foto's, condoleancekaartjes en andere dierbare herinneringen te zitten, hetgeen bij de praatzieke zus heftige emotie opwekt. De zwijgzame ik-figuur reageert heel laconiek, waardoor de kloof in hun

communicatie naar het einde van het telefoongesprek toe steeds meer zichtbaar wordt.

Samen met vijf ander studenten Nederlands heb ik meegedaan aan de opvoering van *De kast*. Een unieke ervaring, omdat de begeleiding van Tine Ruysschaert, naast actrice tevens docente aan de Toneelschool van Antwerpen, zeer professioneel was. Zelfs mijn accent heb ik moeten aanpassen: na de opvoering van het stuk dacht men zelfs dat ik Vlaamse was!

Helaas bevond gastschrijver Leo Pleysier zich niet te midden van het publiek. Hij houdt niet van toneel, zoals hij ons al meerdere malen tijdens een werkgroep had laten weten. 'Het idee dat er iemand staat te doen alsof...' stoort hem mateloos. Hij wil dan ook geen toestemming geven voor de toneelbewerking van zijn overige boeken; iets dat Tine Ruysschaert meer dan dwars zit.

Enfin, de volgende dag ben ik met al mijn bagage en memoires naar huis teruggekeerd, mijn kamer in Oxford Street achterlatende, maar in de wetenschap dat vier maanden in de drukte voor mij wel genoeg waren geweest.

Voor een ieder die ook van plan is om enkele maanden met een Erasmusbeurs in Londen te gaan studeren: ik raad het zeker aan. Realiseer je wel dat de Vakgroep Nederlands, en dus ook het aanbod van vakken, vrij klein is. Als je een heel studiejaar wilt gaan, zul je wellicht ook vakken bij andere studierichtingen moeten volgen.